

TÍÐINDI

Vit eru vónbrotnin av at tað gongur so seint

BROTIN LYFTI Avgerðin hjá bóndunum um at skipa atgonguna til fjøllini, loysir ikki trupulleikan, sigur Hagafelag Føroya

Áki Bertholdsen

– Vit eru vónbrotnin av, at tað gongur so seint hjá politikarunum at fáa skipað viðurskiptini í haganum.

Tað sigur Rúna Hjelm í Hagafelag Føroya.

Hagafelag Føroya virkar fyri rættindunum hjá almenninum í Føroyum til at ferðast frítt í náttúruni – ikki bara eftir bygðagøtunum, men í náttúruni yvirhøvur.

Felagið varð stovnað, eftir at eitt rák fór at taka seg upp har bøndur, í fyrra lagi, fóru teir at nokta fólki at fara í hagan og í øðrum lagi fóru at krevja gjald frá fólki fyri at sleppa í hagan.

Politikarar hava í fleiri ár tosað um at fáa greiðar reglur fyri rættinum hjá fólki at sleppa í náttúruna, men enn er einki hent. Og rákið, har bøndur seta gjaldsstöðir upp fleiri staðni kring landið, vindur bara upp á seg.

Uppundir løgtingsvalið bóðu politikarar, sum nú mynda samgonguna, um triggjar mánaðir, so skuldi hetta málið verið avgreitt.

Men tað er framvegis einki hent og sum skilst á Helga Abrahamsen, landsstýrismanni á økinum, verður tað heldur ikki hesar fyrstu mánaðirnar, at nakað ferð at henda.

Kunnu framvegis nokta fólki

Tað einasta, sum er hent, er í roynd og veru tað, at bøndur hava skipað seg í felag og eru

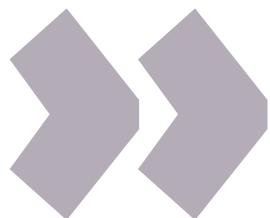
farnir at selja ferðir í fjøllunum, har fólki skulu rinda nakrar hundrað krónur fyri ein túr í fjøllunum.

Samstundis hava bøndur tosað um, at tað skal vera ókeypis hjá føroyingum at ganga í haganum, men útlendingar skulu rinda.

Men bóndurnir hava eisini gjørt púra greitt, at tá ið sammanum kemur, er tað hvør einstakur bóndi um sjálvur avgerð um hann vil hava fólki í hagan yvirhøvur. Og tað merkir, at hefur ein bóndi hug til at steingja ein haga, kann hann gera tað.

Tað er eisini hvør einstakur bóndi, sum sjálvur ger av, hvussu nógv tað skal kosta hjá hvørjum einstøkum at sleppa í haga. Tað er eisini hvør einstakur bóndi, sum sjálvur ger av, um hann ger mun á, hvør skal gjalda, og hvør skal ikki.

Í hesum sambandi er skipanin í summum føri tann, at føroyingar sleppa ókeypis í hagan, men at útlendingar, skulu gjalda.

Tað hava bøndur ikki serkunnleikan til

Rúna Hjelm í Hagafelag Føroya, stúrir fyri, at vit aftur í summar fara at síggja stríð og ósemjur ímillum bøndur øðrumegin, og føroyingar, sum vilja sleppa ein túr í hagan, hinumegin.

Loysir ikki trupulleikan

Tá ið bøndur hava tikið hesi stigini, hefur ein grundgeving verið, at tað er fyri at verja náttúruna, tí tað eru summi pláss, sum ikki tola so nógv ferðafólk.

Við hesum hava bøndur ført fram, at vit nú hava fingið skipað viðurskipti á hesum øki.

Men tað er Rúna Hjelm púra ósamd í, og tí heitir hon framvegis á politikarnar um at arbeiða skjótt fyri at fáa skipað viðurskiptini.

Og tá ið hon tosar um skipað viðurskipti, meinar hon við, at vit skulu hava felags reglur fyri alt landið.

– Tað er ikki at hava skipað viðurskipti, tá ið tað í roynd og veru stendur til hvønn einstaka bónda at gera av, hvør sleppur í hagan, og hvussu nógv tað skal kosta hjá fólki at sleppa í hagan – og um fólki skulu sleppa í hagan yvirhøvur, sigur hon.

Hon stúrir fyri, at av tí at ein politisk heildarloysn dragur út, fara vit aftur í summar at síggja stríð og ósemjur ímillum bøndur øðrumegin, og føroyingar, sum vilja sleppa ein túr í hagan, hinumegin.

Tað er heilt ómetaliga óheppið, heldur hon, og tí heitir hon á politikarar at arbeiða skjótt í hesum máli, so at vit fáa eina loysn, sum gagnar almenninginum og ikki bara nøkrum fáum seráhugamállum.

– Tað skulu nevniliga vera politikararnir, sum gera eina landsumfatandi skipan, sum tryggjar rættin hjá almenninginum til náttúruna.

– Tað kann ikki bera til, at tað skulu vera seráhugamálini hjá hvørjum einstaka bónda, sum er avgerandi fyri, hvørja atgongd vit fáa til at njóta okkara egna náttúru, sigur Rúna Hjelm.

Eitt stig á leiðini

Hinvegin fegnast Rúna Hjelm um, at tað yvirhøvur tykist at vera semja ímillum bøndur um, at føroyingar skulu ikki gjalda fyri at ferðast í náttúruni.

– Tað er eitt stig á leiðini at gera tað liviligari at búa í Føroyum hjá okkum, og hjá okkara eftirkomarum. Og hetta tað taka vit sum eina viðurkenning av tí arbeiði, vit í Hagafelagnum hava gjørt, sigur hon.

Men ein slík skipan kann eisini elva til trupulleikar, tí tað er í andsøgn við vanliga hugsan um at gera mun á fólki.

– Í londum, vit vanliga samanbera okkum við, er tað frítt at ferðast í náttúruni. Danmark er tó eitt undantak, men har er eisini næstan alt dyrkað,

Tað er eitt stig á leiðini at gera tað liviligari at búa í Føroyum

so umstøðurnar kunnu ikki rættiliga samanberast.

– Hinvegin leggja danir stóran dent á, at strendurnar eru atkomiligar hjá almenninum – og tað skal vera fyri einki.

Rúna Hjelm tekur fult undir við, at á teimum støðum har tað er neyðugt fyri at verja náttúruna, eiga avmarkingar eisini at verða settar í verk.

– Tað er avgjørt eisini eitt av endamálunum hjá Hagafelagnum at verja náttúruna, sigur hon.

– Men tað kann ikki vera soleiðis, at tað stendur til hvønn einstakan bónda at gera av, hvar náttúran hefur brúk fyri verju, og hvussu hon skal verjast, leggur hon afturat.

– Tað hava bøndur ikki serkunnleikan til, sigur Rúna Hjelm.

Tað skal gerast av einum landsmyndugleika, sum samtykkir lógir, ið verja náttúruna og setir serfrøðingar at fyrisita hesar lógir, sigur hon.

Og hon leggur afturat, at teirra vón í Hagafelagnum er eisini, at almenna náttúruverndin verður styrkt so at viðbrekin støð verða vard.